Wydanie poranne.
„GŁOS NARODU“ wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 9-tej rano i o godz. 6-tej wiecz. W niedzielę i święta uroczyste raz na dzień rano

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.
Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie DOPŁACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal.

Wychodzi dwa razy dziennie.

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Cena 4 halerze.
GŁOS NARODU Osobna prenumerata na wydanie poranne wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.
Numer poranny 4 h., wieczorny 10 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu“. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchji i w państwie niemieckiem. Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcja nie zwraca.
Adres Red. Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Telefon Nr. 19.

Nr. 134. Kraków, poniedziałek dnia 19 marca 1906 r. Rok XIV.

Z Węgier.

Stan skarbu węgierskiego.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Mont Revue“ podaje, że stan finansowy skarbu węgierskiego jest wprost rozpaczliwy. Wobec tego gabinet bar. Fejervarego nie może się dłużej trzymać, gdyż już teraz **potrzebuje 300 miljonów kor.** Kwoty tej zaś nie otrzyma nie rozpisawszy nowych wyborów, żaden bowiem finansista zagraniczny czy wewnętrzny nie udzieli mu tak wielkiej pożyczki bez zatwierdzenia jej przez sejm węgierski. Fejervary i jego poplecznicy wiedzą o tem i to ich tak denerwuje, że wydają coraz to szaleńsze zarządzenia. W chwili jednak, gdy korona dowie się o faktycznym stanie skarbu węgierskiego, system Fejervarego upadnie w przeciągu 24 godzin.

Banffy przeciw Fejervaremu.

Budapeszt. (Tel. wł) „Pesti Hirlap“, organ Banffego, zamieścił wczoraj bardzo ostry artykuł przeciw Fejervaremu. W artykule tym dziennik ów zgromadził szereg dowodów, że Fejervary jest umysłowo chorym i że ostatnie jego zarządzenia, jak rozwiązanie komitetu wykonawczego koalicji, wskazują, iż jest on umysłowo nie odpowiedzialnym. „Pesti Hirlap“ wypowiada obawę, że koła polityczne poznać się mogą na chorobie umysłowej Fejervarego zbyt późno, kiedy ten popełni szereg szaleństw i gdy chaos węgierski przybierze bardzo szerokie formy.

Komisarze królewscy.

Budapeszt. Dziennik urzędowy ogłasza pismo królewskie, mianujące sędziego Naszady król. komisarzem dla municypiów komitatu Haidu i dla miasta Debreczyna.

REFORMA WYBORCZA.

Komisja reformy wyborczej.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Wien. N. Nachr“ podają, że komisja reformy wyborczej będzie wybrana dopiero we czwartek, gdyż dyskusja nad przedłożeniem rządu skończy się we środę.

Agrarjusze czescy i młodoczesi.

Praga. (Tel. wł.) Walka agrarjuszów czeskich przeciw Młodoczechom przybiera coraz większe rozmiary. Coraz większa ilość gmin i okręgów wyborczych wzywa posłów, należących do klubu Młodoczeskiego, aby połączyli się z agrarjuszami. Młodoczesi obawiając się osłabienia, zamierzają wydać manifest do narodu.

Z ROSJI.

Sprawa Schmidta.

Sebastopol. (P. a. t.) Admirał Czuchnin **odrzucił prośbę kasacyjną Schmidta. Karę śmierci** przez powieszenie zamieniono **na rozstrzelanie** i odnośne rozporządzenie odeszło do okrętu „Prut“, na którym znajduje się Schmidt i inni skazańcy.

Działalność ekspedycji karnej na Syberji.

Moskwa. (Tel. wł.) „Swoboda i Życie“ donosi z Syberji: Ekspedycje karne jenerałów Meller-Zakomelskiego i Renekampfa wzdłuż kolei syberyjskiej aresztowały, poddawały chłoście i rozstrzeliwały nietylko podejrzanych o udział w ruchu politycznym, ale najspokojniejszych i zupełnie niewinnych ludzi. Przeważnie ścigano strejkujących robotników i pracowników kolejowych oraz urzędników pocztowo- telegraficznych. Jen. Meller-Zakomelski prowadził badania i wykonywał egzekucye w wagonach. Podczas biegu pociągu katowano i rozstrzeliwano aresztowanych. Przy zbliżaniu się pociągu jen. Renenkampfa, ludność na całej linji uciekała w popłochu w głąb kraju.

Deportacja przestępców politycznych.

Petersburg (Tel. wł.) Z Kurska donoszą: Wczoraj wysłano stąd do gubernji północnych 50 przestępców politycznych, wśród których znajdują się nauczyciele, adwokaci, urzędnicy ziemstwa i włościanie. Pozostało w więzieniu jeszcze z górą 350 przestępców politycznych.

Ucieczka więźniów.

Wilno. Partja aresztantów, okutych w kajdany w liczbie pięciu, wysyłana z Wilkomierza do Wilna, odebrała od pilnujących jej żołnierzy szable, i rewolwery, dała kilka strzałów, które mi raniła jednego z żołnierzy i uciekła zniszczywszy papiery urzędowe, które posiadał konwój.

KRONIKA.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 19 marca.

Namiestnik hr. Andrzej Potocki, przejechał przez Kraków do Wiednia, w sobotę wieczorem. Podróż ta stoi w bezpośrednim związku ze sprawą reformy wyborczej.

Z Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. We środę 28 bm. zostanie zamknięta w gmachu Towarzystwa wystawa japońska, a z dniem 1 kwietnia będzie otwarta zwyczajna wystawa, na którą zgłosili swoje prace artyści: dyr. Fałat, Fleisman, Gwożdecki, Góralczyk, Holzmüller, Jarocki, Kaźmirowski, Krasnowolski, Pstrokoński, Rembowski, Rychterowa, Schayerówna, Trzebiński, Żarnecki i inni.

„Sokół“ krakowski w okresie swojego 21 letniego istnienia, odbył wczoraj XXII Walne Zgromadzenie pod przewodnictwem prezesa Władysława Turskiego, przy udziale około 300 członków.

Przewodniczący zagaił Zgromadzenie zaznaczając, że w kraju 10.000 szkół dotychczas nie korzysta z nauki gimnastyki, środki jednak na razie nie pozwalają jeszcze, aby temu zaradzić. Dalej wspomniał o organizacji sokolej za kordonem, przesyłając jej serdeczne sokolskie „Czołem!“ (brawo). Co do stanu finansowego, jakkolwiek wiąże się koniec z końcem, to jednak mogłoby być lepiej a będzie wtenczas, kiedy „Sokół“ krakowski dojdzie do 4000 członków. Cześć członkom zmarłym w ciągu roku oddali zebrani przez powstanie.

Z porządku dziennego po odczytaniu przez sekretarza Kubalskiego protokółu z przeszłego Zgromadzenia, przewodniczący otworzył dyskusję nad sprawozdaniem wydziału. Na interpelacje liczbowe W. Kolbego dał wyjaśnienie rachmistrz St. Szaynowski. Nadto zabierali głos pp.: Charzeski, dr. Bardel, dr. Rowiński, Weiner, St. Zieliński, dr. Gertler, dr. Pisiewicz. Jugendfein, Staniszkis i prezes Turski.

Rezultatem dyskusji było uchwalenie rezolucji dra Bardla, aby szerzyć idee i zasady sokole wśród ludu wiejskiego; dra Pisiewicza o rozszerzenie oddziałów szermierki i strzelania. Jugendfeina o przysporzeniu więcej uczniów gimnastyki przez zapisanie dzieci do „Sokoła“, o wprowadzenie odczytów na temat sokolstwa w połączeniu z hygieną, oraz o podjęcie starań, aby tramwaj kursował do gmachu „Sokoła“ przez cały rok bez przerwy.

Wreszcie przez aklamację uchwalono wniosek dra Pisiewicza o przyjęcie do wiadomości sprawozdania Wydziału, z wyrażeniem uznania temuż Wydziałowi.

Wniosek dra Bardla, aby przez zmianę statutu, prezesa i wiceprezesa wybierało Walne Zgromadzenie, a nie Wydział przy ukonstytuowaniu się, przewodniczący przekazał umyślnie na ten cel zwołać się mającemu Walnemu Zgromadzeniu.

W końcu dokonano wyboru uzupełniającego. Do Wydziału na trzy lata wybrani zostali dr. Stanisław Rowiński, Edward Kubalski, Antoni Zwoliński, Adam Staszczyk, dr. Franciszek Bardel i Stanisław Szaynowski. Na 2 lata: Fryderyk Ebert. Pięciu członków nie otrzymało absolutnej większości; w tej kwestji rozstrzygnie Wydział, czy zarządzić ponowne wybory, czy też przybrać tych członków na jeden rok.

Kasa zapomogowa kupców i młodzieży handlowej, wczoraj po roku istnienia odbyła pierwsze Zgromadzenie pod przewodnictwem prezesa i założyciela tej kasy, radcy ces. p. Augusta Porębskiego, wobec komisarza rządowego dra Rynczarskiego.

Po przedstawieniu przez przewodniczącego stanu finansowego za rok ubiegły, zgromadzeni przyjęli sprawozdanie do wiadomości i na wniosek r. ces. p. Schillera wyrazili podziękowanie prezesowi i członkom wydziału.

Następnie dokonano wyborów. Do Rady nadzorczej wybrani zostali pp. dyrektor banku hipot. r. ces. p. Jan Winiarz, kierownik księgarni Spółki Wydawniczej p. Wilhelm Hoschek i p. Franciszek Maślanka; do sądu polubownego pp.: pos. Jan Kanty Federowicz, radca Leon Schiller, Józef Król, Bolesław Wierzejski i Jan Sciborowski; jako zastępcy pp.: Jan Michalik, Leonard Woliński; do zarządu pp.: Jan Duda i Witold Truszkowski.

W końcu na wniosek p. Schillera Zgromadzeni uchwalili zbierać fundusze na zakupienie Domu Zdrowia młodzieży handlowej w Zakopanem.

W stacji doświadczalnej dla gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych przy państwowej szkole przemysłowej w Krakowie rozpocznie się dnia 3-go maja br. sześciotygodniowy kurs gorzelniczy. Kurs ten obejmuje wykłady technologji gorzelnictwa i botaniki, kontroli ruchu fabryki, chemji i fizyki, mechaniki, rachunkowości i ustawodaw-

twa gorzelniczego, ćwiczenia w laboratorjum chemicznem, ćwiczenia w laboratorjum mikroskopowem.

Wpisy odbywać się będą w dniach 1 i 2 maja w kancelarji Dyrekcji c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, ul. Gołębia nr. 20.

Opłata szkolna wynosi 50 k. dla krajowców, a 100 k. dla obcopoddanych. Opłatę tę a ewentualnie podania o uwolnienie od całkowitej lub częściowej opłaty, odpowiednio udokumentowane, należy złożyć przy wpisie.

„Ognisko“ drukarzy wczoraj na poufnem zebraniu na wniosek towarzysza Misiołka uchwaliło 5000 koron dla strejkujących drukarzy lwowskich. Pozatem uchwalono podatek po 40 hal. tygodniowo od osoby.

Dzikie gęsi przeciągały wczoraj w południe ponad naszem miastem. Duże stado w znacznej wysokości leciało w stronę północną.

Kradzież z włamaniem popełnili wczoraj po południu trzej sprawcy na Kaźmierzu, wdarłszy się do sklepu korzennego Heleny Fendler przy ul. Bożego Ciała. Jeden ze sprawców został już wczoraj aresztowany, dwóch innych policja poszukuje. Szkoda w pieniądzach i skradzionych towarach przenosić ma 500 koron.

Wiec Ligi przemysłowej odbył się wczoraj o godzinie 4-tej po połdniu pod przewodnictwem p. Bełdowskiego w salach czytelni kobiet. Sprawozdanie u działalności Ligi skreślił w jędrnych słowach kierownik Tow. p. Olszewski. Podniósłszy charakter narodowy Ligi, zaznaczył, iż swą pracą trzechletnią złożyła ona dowody, że zasługuje na poparcie. Pierwszym egzaminem Ligi było uratowanie cukrowni Przeworskiej, którą Niemcy zniszczyć chcieli wszystkimi sposobami. Z dalszej działalności Ligi należy wymienić: obronę węgla krajowego, obronę mydlarstwa, obronę przeciw zasypywaniu Galicji niemiecką tandetą, etc.

Myśl uprzemysłowienia kraju jest starą, lecz zawsze prawie spotyka się z nieufnością ogółu. Liga założona przez kilku ludzi pełnych zapału dla tak wzniosłego celu, miała początkowo wielkie trudności do zwalczenia: nieufność społeczeństwa i brak środków pieniężnych. Pierwsze pokonała rzetelną spracą, drugie zdobyła dzięki ofiarności ks. Lubomirskiego, który trzy razy udzielał jej pomocy pieniężnej w znacznych kwotach. Dziś liczy Liga 84 towarzystw złączonych koło niej (z 10.000 członków). W Lidze panuje harmonja wszystkich stronnictw które na innych polach zaciekle się zwalczają.

Wielką przeszkodą uprzemysłowienia jest brak reklamy. Mówca wskazuje na konieczność stworzenia łącznika między kupcem a fabrykantem. Mnóstwo towarów niemieckich opatrzonych polskimi napisami, zmusiło Ligę przemysłową do stworzenia marki ochronnej krajowej. markę tę wydaje się tylko tym fabrykantom i kupcom, którzy z całą pewnością wyrabiają swój towar lub zakupują go w kraju.

Działalność odczytowa nie istniała prawie, z powodu braków finansowych i braków podręczników. Ale Liga urządziła do 300 wieców na prowincjach.

Wstyd przed handlem jest także wielką przeszkodą dla uprzemysłowienia kraju. Dziś każdy marzy, aby został urzędnikiem, a my musimy też dążyć, aby ci urzędnicy nietylko wykonywali swe obowiązki względem państwa, ale aby byli też prawymi obywatelami kraju. Mówiliśmy to samo piętnastu tysiącom młodzieży krakowskiej, które przeciągnęły przez wystawę prawie w przeciągu trzech dni jej trwania, zwracalismy jej nwagę, że corocznie 50.000 ludzi emigruje do Ameryki, a 200.000 wyjeżdża za robotą na Saksy, z braku większych kompleksów fabrycznych. Dziś wójtowie, burmistrzowie zamawiają towary zagranicą. Jeden nawet z wysokich urzędników galicyjskich zamówił u obcych za 40.000 koron mebli. Na większe dostawy zważa Izba przemysłowa, Sejm, Koło polskie. A któż ma zważać na dostawy mniejsze, które ujdą ich uwagi? Na to jest Liga przemysłowa.

Mówca wyjaśnił wreszcie znaczenie wystawy ruchowej, a kończąc zaapelował do kobiet polskich o popieranie i obronę galicyjskiego przemysłu.

Po referacie p. Olszewskiego rozwinęła się dłuższa dyskusja, po której uchwalono rezolucję, potępiającą postępowanie kupców, którzy kupując towar obcy, sprzedają go jako krajowy oraz postanowiono urządzić muzea handlowo-przemysłowe przy szkołach wieczornych.

Wiec zakończył p. Bełdowski podziękowaniem wszystkim za tak liczne przybycie.

Telegramy.

(Z dnia 19-go marca.)

Tow. urzędników pocztowych.

Wiedeń. Wczoraj odbyło się doroczne jeneralne zgromadzenie tow. urzędników pocztowych przy udziale delegatów wszystkich większych miast, między temi z Krakowa, Lwowa, Kołomyji itd. Po dłuższej dyskusji uchwalono przedłożony przez prezydjum wniosek żądający odbycia zjazdu urzędników pocztowych dla sprawy postulatów urzędników pocztowych.

Zjazd majstrów murarskich.

Wiedeń. W ratuszu nastąpiło wczoraj przed południem otwarcie zjazdu ogólno-austr. majstrów murarskich przy udziale 100 delegatów z wszystkich stron państwa. Zjazd powitał imieniem miasta wiceprez. Neumayer, im. rządu szef sekcji Beyer, a imieniem komisji przemysłowej pos. Małachowski. Uchwał nie powzięto żadnych.

Podróż Edwarda VII.

Wiedeń. (Tel. wl.) Tutejsze sfery polityczne otrzymały wiadomość, że król Edward VII podczas podróży po morzu śródziemnem wyląduje w Tryeście i zwiedzi Tryest, Karyntję i Krainę. W Krainie odwiedzi król swego dawnego sekretarza lorda Geschena, mieszkającego stale w zamku Teutschah.

Po katastrofie w Courieres.

Lens. Około 1000 strejkujących górników udało się wczoraj po południu na groby ofiar katastrofy w Courieres. Wygłoszono gwałtowne mowy przeciw Tow. kopalnianemu.

Według oświadczenia komisji technicznej blizkiem jest ugaszenie pożaru w kopalni, poczem będzie można znowu wkrótce podjąć wydobywanie zwłok.

Rozbicie okrętu.

Vigo. W pobliżu rozbił się parowiec „Cap Roga“ jadący z Ameryki. Załogę, jak i wszystkich (60 podróżnych), w tem jadących do Niemiec w celach kształcenia się 16 oficerów południowo amerykańskich, wyratowali rybacy.

Wiedeń. 28-letni pomocnik rzeźnicki z Czech Fischer zamordował wczoraj w stanie pijaństwa 22-letnią kochankę Schmidt, pchnięciem noża rzeźnickiego w okolice serca; następnie sam siebie ciężko pokaleczył. Powodem, jak się zdaje — była zazdrość.

NADESŁANE.

Rubryka ta nie pochodzi od Redakcji, za nią też nie odpowiada.

DZIAŁ EKONOMICZNY.

CENY TARGOWE.

Kraków d. 17 marca 1906.

Za 100 kilogram.

Pszenica biała		od 16·60	do 17·20
Pszenica czerwona i żółta		„ 16·60	„ 17·10
Pszenica węgierska		„ —·—	„ —·—
Żyto krajowe		„ 12·40	„ 13·60
Żyto węgierskie		„ 14·40	„ 14·70
Jęczmień na krupy		„ 13·70	„ 13·—
Jęczmień browarny		„ 14·70	„ 15.30
Jęczmień na paszę		„ 12·80	„ 13.40
Owies z opłatą akcyzową		„ 15·10	„ 15·50
Proso		„ 14·20	„ 14·80
Jagły		„ 28·—	„ 32·—
Tatarka		„ 14·—	„ 14·50
Kukurydza		„ 13·60	„ 15·—
Groch		„ 18·50	„ 25·50
Fasola		„ 26·50	„ 48·—
Wyka		„ 19·—	„ 20·—
Rzepak zimowy		„ 28·—	„ 2[illegible]
Koniczyna nasienna czerwona		„ 90·—	„ 120·—
Koniczyna nasienna biała		„ 90·—	„ 130·—
Tymotka		„ 38·—	„ 50·—
Esparsetta		„ 24·—	„ 24·50
Soczewica		„ 60·—	„ 80.—
Słoma		„ 1·80	„ 4·40
Siano		„ 4·20	„ 5·60
Koniczyna pastewna		„ 5·80	„ 7·60
Ziemniaki		„ 2·40	„ 3·—
Jaja	za kopę	„ 3·20	„ 3·60
Masło	1 kg.	„ 2·40	„ 2·60
„	garniec	„ 8·50	„ 9·40
Spirytus na 95° Tralasa	1 hl.	„ —	„ 200
Okowt „ 75° „	1 „	„ —	„ 160

Wydawca Dr. Antoni Beaupre redaktor odpow. Jan Grzywiński, drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.